

משיח כבר כאן ופועל

נקודה נוספת שחשוב לחדד:

מבואר בתורת כ"ק אד"ש מה"מ⁸, שמטרתם של פעולותיו של משיח הם לגלות אותו בעולם, "שיומשך ויתגלה בעולם מלך המשיח. . שידעו שהוא משיח בודאי". כלומר, אף שכל פעולותיו של משיח מתקנות את העולם, אך תיקון העולם הוא תוצאה צדדית, עיקר ענינם – לגלות את מציאותו של מלך המשיח.

גם בשיחה זו ניתן לראות כיצד הולך בקו זה. בשיחה מדבר על התגשמות היעוד "וכתתו חרבותם לאתים וחניתותיהם למזמרות", אך עיקר הביאור אינו מתמקד במאורע לכשעצמו, אלא לאורך השיחה מבהיר ומצביע מי הוא העומד מאחוריו, נשיא הדור המשיח שבדור הנמצא כאן וכבר מתחיל לפעול פעולותיו. [כפי שמודגש במיוחד בתחילתו של ס"ב כשמביא את הפסוק מישעיה, ומיד מדגיש "ולהוסיף שענין זה יהיה על ידי פעולתו של מלך המשיח עצמו"].

ומתאים להנ"ל, כיון שפעולותיו של משיח עיקרם לגלות את מלך המשיח בעולם, לכן כעת כאשר אנו זוכים לראות פעולה של משיח, חשוב להתמקד במשמעותה האמיתית, כיצד היא מגלה ומוכיחה את מציאותו של מלך המשיח.

מבנה השיחה:

מאורע והוראה (סעיפים א-ג).

פותח בסיפור מאורעות השבוע, הכרזות נשיאי המעצמות על צמצום הנשק והוספה בכלכלה לרווחת האנושות (א"ס). מביא את נבואת ישעיה אודות "וכתתו חרבותם לאתים", ומדגיש שזוהי פעולה ישירה של מלך המשיח. ועל פי זה מבאר את משמעותם של מאורעות השבוע – התחלת קיום היעוד "וכתתו חרבותם לאתים", התחלת פעולתו של מלך המשיח על העמים⁹ (א"ס).

מוסיף ומבאר שגם המקום והזמן בו אירע המאורע מצביעים באופן ברור על מלך המשיח העומד מאחורי מאורע זה:

מבאר באריכות כיצד פעולותיו של נשיא דורנו המשיח שבדור הובילו למאורע זה (ג' קטעים בתחילת א"ס). לכן המקום בו אירע המאורע הוא ניו-יורק, עירו של נשיא דורנו (חלק ראשון של א"ס). והזמן בו אירע קשור ג"כ לגאולה מכמה כיוונים, ועוד ועיקר – חודש שבט תשנ"ב הוא חודש הנשיאות של נשיא דורנו והשנה בה סיים את עבודתו, כאשר כבר עומדים מוכנים לגאולה (חלק שני של א"ס).

המקור בפרשה (סעיפים ד-ו).

בסעיפים הבאים מראה כיצד הסתכלות זו – שהסיבה האמיתית לפעולות אומות העולם היא ציווי התורה – מקורה בפרשת השבוע:

פותח בביאור שהפרשה מדברת בעיקר אודות דינים המחוייבים בשכל, אך עם זאת מדגישים שצריך לקיימם מצד ציווי הקב"ה (ד"ס). מעמיק יותר, ומבאר שהסיבה לכך ששכל האדם מבין את דינים אלו, היא רק מפני שכך מחייבת חכמתו של הקב"ה (ד"ס).

ומסיים ומבאר שזוהי גם משמעותו של המאורע הנ"ל. שכלם האנושי של אומות העולם מחייב מצב של "וכתתו חרבותם לאתים", כיון שחכמתו של הקב"ה חייבה שהגיע זמן הגאולה (ד"ס).

מושגים מרכזיים בשיחה:

בשבוע פרשת משפטים תשנ"ב נחתם הסכם שלום בין ארה"ב ורוסיה, ובכך באו לסיומם המפתיע קרוב לחמישים שנות 'המלחמה הקרה'.

לאחר מלחמת העולם השנייה התפשטה השפעתה של ברית המועצות של רוסיה הקומוניסטית על כל חצייה המזרחי של אירופה, וכך נוצר הגוש המזרחי. לעומתו היה חצייה המערבי של אירופה וארצות הברית – הגוש המערבי.

בין שתי הגושים הייתה קיימת עוינות הדדית, שאמנם לא גלשה למלחמה ממשית, אך הייתה בעלת משמעות רבות של מלחמה. הצדדים קיימו ביניהם מרוץ חימוש של נשק אטומי למקרה שהמלחמה האמיתית תפרוץ. תקופה זו קבלה את הכינוי 'המלחמה הקרה'.

בשנת תש"נ קרסה בפתאומיות ברית המועצות, ובהמשך לכך בשנת תשנ"ב נחתם הסכם שלום בין נשיא רוסיה ונשיא ארה"ב, שכלל הסכמה ברורה על פירוק נשק אטומי, והפניית תקציבים צבאיים לצרכי שלום.

לכאורה היה זה מאורע בעל משמעות מדינית הנוגע לכמה מאות מיליוני גויים, אך לא נוגע אלינו ולעבודתנו.

אך בשיחתנו מזכיר כ"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א שמכל דבר יש ללמוד הוראה בעבודת ה', ועלינו להתבונן במאורע זה ולהפיק ממנו את משמעותו האמיתית. והמסקנה היא שמאורע זה הוא סימן ברור על זמן הגאולה בו אנו נמצאים. אין זה אירוע מקומי-מדיני בלבד, אלא זהו ביטוי של תהליך פנימי שעובר העולם לקראת שלום מוחלט של גאולה אמיתית. אמנם כרגע מתבטא הענין במדה מוגבלת, אך הוא ילך ויתפשט ובזמן קרוב יקיף את כל העולם כולו.

התחלת פעולתו של מלך המשיח (ס"ב ואילך). כ"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א מבאר¹ שמציאותו של מלך המשיח נמצאת תמיד, עוד קודם למלכותו; ובעת התגלותו ישנם שני שלבים. השלב הראשון הוא התגלות אלוקית למלך המשיח בה הוא מתמנה למשיח ונשלח לגאול את ישראל – "התגלות מציאותו בתור מלך המשיח". והשלב השני הוא כאשר הוא אכן מממש את שליחותו ופועל להבאת הגאולה, נלחם מלחמות ה' ומנצח, עד שמשלים את שליחותו ומביא את הגאולה בפועל, "התגלותו לעיני כל על ידי פעולותיו".

בכמה שיחות מבואר שלשלב הראשון, של התגלות מציאותו, כבר זכינו. ובלשון קדשו: "המינוי² דוד מלכא משיחא הרי כבר היה", "עומדים³ כבר בשעה שמלך המשיח בא", "ההכרזה⁴ שהנה זה מלך המשיח בא, שכבר בא", "ישנה⁵ ההתגלות דמשיח", "מתחיל⁶ להתקיים השלח נא ביד תשלח, השליחות של כ"ק מו"ח אדמו"ר".

בשיחה זו מוסיף ומחדש עוד יותר, שנוסף על התגלות מציאותו של משיח, גם פעולותיו בעולם בעולם כבר החלו. בהשקפה ראשונה נראית החלטת האומות לצמצם כלי נשק ותחת זאת להוסיף בצרכי כלכלה, כהחלטה עצמאית שלהם. אך בשיחה מבוארת הסיבה הפנימית והאמיתית לכך, פעולותיו של נשיא הדור – משיח שבדור בהפצת טוב צדק ויושר בכל העולם, הם שזיככו את העולם והביאו את מנהיגי האומות להבנה הנכונה וההחלטה המתאימה⁷.

1) ראה דבר מלכות ש"פ תולדות (ב) תשנ"ב, ס"א.

2) שיחת ש"פ משפטים תנש"א.

3) דבר מלכות ש"פ נשא תנש"א.

4) דבר מלכות ש"פ בלק תנש"א

5) דבר מלכות ש"פ וירא תשנ"ב.

6) דבר מלכות ש"פ חיי שרה תשנ"ב.

7) האריכות אודות כך מובאת בס"ג בשיחה. וראה שם בהערות 24 ו-26 עניינים נפלאים

8) ראה דבר מלכות ש"פ תולדות שבהערה 1, הדרן על הרמב"ם תשמ"ו.

9) והוא ג"כ ההבדל שבין שני הביאורים שבסוף ס"ב, שבתחילה מבאר שאנו רואים את "התחלת קיומו של יעוד זה", ולאחר מכן מוסיף ומדגיש – "ליתר ביאור" – את הנקודה הפנימית עליה מתעכב באריכות בשיחה, "רואים כבר (מעין ו)התחלת פעולתו של מלך המשיח על העמים". כיון שכנ"ל הדגש בשיחה הוא לא על התגשמות היעוד עצמו, אלא על מי שפעל אותו.

10) ראה הרחבה אודות כך בדף זה במדור "מושגים מרכזיים", ובהערה 9 שם.

מוסיף לבאר כיצד רעיון זה רמוז בפרשתנו מכיוונים נוספים:

המשך הפרשיות יתרו-משפטים-תרומה מדגיש שענייני הגאולה (שבפרשת יתרו ותרומה) נמשכים בעולם ובשכל האדם (ענין המשפטים) (ט"ו). וכן פירושה של פרשת משפטים בג' הבבות של סדר נזיקין, מתקשר גם הוא לגאולה והכמת התורה החודרות בעולם ושכל האדם (ט"ז).

מעשה בפועל (סעיפים ט-י).

כל הנ"ל מחזק יותר את הפליאה כיצד נמצאים עדיין בגלות (ט"ט). ולכן מוכרחים להוסיף בעניינים המזורים את הגאולה, משפט וצדקה (ט"ז).

גאולה היום! (סעיפים יא-ג).

מקשר את כל התאריכים עד לסיום החודש לגאולה (יא). מבאר שייכותו של אדר ראשון לחודש ניסן והגאולה שבו (י"ב). והעיקר, שהגאולה תבוא מיד ביום זה, לפני כל תאריכים אלו. מיד ממש, עם כל הראשי תיבות שבמ"ד ובממ"ש (י"ג).

מושגים בשיחה:

יחידוש התהוות העולם (י"ג). אנו מאמינים בחידוש העולם, לעומת הכופרים הסבורים שהעולם הינו קדמון. אנו יודעים שהקב"ה ברא את העולם מאין ליש, פעם הוא לא היה וכעת הוא ישנו.

בזמן הזה לא ניכר בעולם שהוא מחודש, בהסתכלות שטחית הוא נראה כאילו מציאותו היא מעצמותו, כאילו הוא היה מאז ומתמיד. לא ניכר שהכח האלוקי הוא זה המחיה ומהווה את העולם. בגאולה האמיתית והשלימה יהיה ניכר בעולם הכח האלקי שמקיים אותו, יהיה ניכר בעולם שהוא אינו קדמון, אלא מחודש.

בלשון הפסוק המובא בשיחה: "וראו כל בשר יחדיו כי פי ה' דבר". "פי ה' דבר" אלו עשרת המאמרות שבהם נברא העולם והם המחיים ומהווים את העולם בכל רגע, ולעתידי יהיה ניכר בגלוי בכל דבר בעולם שהוא אינו אלא "פי ה' דבר", כל מציאותו היא הדיבור האלקי המקיים אותו.

ואלה מוסיף על הראשונים (י"ד-ה). בפסוק "ואלה המשפטים" נעמדים חז"ל על דיוק הלשון "ואלה" ברו"ח החיבור, ומבארים שכוונת הפסוק היא "מוסיף על הראשונים, מה הראשונים מסיני אף אלו מסיני". "הראשונים", אלו עשרת הדברות שבפרשת יתרו, וחז"ל מבהירים שגם דיני המשפטים שבפרשתנו נתקבלו מהר סיני, כמו הראשונים.

בשיחה נתבאר על כך ביאור ראשון (כ"ד), שלמרות שמשפטים אלו מובנים בשכל אנושי, בכל זאת עלינו לדעת שמקורם הוא בציווי האלקי שקבלנו בסיני, ולקיימם מצד ציווי הקב"ה ולא רק מצד חיוב השכל.

בהמשך השיחה (י"ז) נתבאר בעומק יותר, שכל הסיבה לכך שהמשפטים מובנים בשכל אנושי, היא "מסיני" – כיון שהקב"ה ציווה עליהם בסיני. היינו, שהמשפטים מצד עצמם לא היו אמורים להיות מובנים בשכל האדם, ורק לאחר שהקב"ה ציווה עליהם בסיני, נהיו מצוות אלו מובנות בשכל האדם.

על פי זה מוסיף ומבאר, שבמצוות אלו מודגשת יותר תכלית הכוונה של מתן תורה – חיבור עליונים ותחתונים, כיון שבהם מודגש חיבור האלקות שלמעלה עם האדם שלמטה. ולזה כיוונו חז"ל באמרו "מוסיף על הראשונים", שהמצוות של משפטים יש בהם הוספה ומעלה לגבי הראשונים.

פסק דין (י"ט). בנוסף לפסק הדין של נשיא הדור שהסתיימה על העבודה והגיע זמן הגאולה, אותו מזכיר בשיחה, מדבר גם על פסק דין "הרבנים ומורי הוראה בישראל".

בכמה הזדמנויות עורר אד"ש מה"מ רבנים שיפסקו הלכה שכבר הגיע זמן הגאולה, פסק הלכה שיחייב את בית דין של מעלה ויפעל במציאות העולם למטה.

בעשרה בטבת תשמ"ז (בימי השמחה על ה'דין נצח') נמסר לכ"ק אד"ש מה"מ פס"ד מרבני אנ"ש שהגיע זמן הגאולה. בעקבות השיחה של כ"ח ניסן תנש"א "עשו כל אשר ביכלתכם" נחתם פס"ד נוסף שכ"ק אדמו"ר שליט"א הוא המלך המשיח שעליו לגאול את עם ישראל, פס"ד זה נמסר לידי הקדושות והתקבל על ידו במאור פנים. לאחר חג השבועות תנש"א נחתם

פס"ד נוסף באותו תוכן, המבוסס על סימני 'בחזקת משיח' שכתב הרמב"ם, פסק דין זה נקרא על ציוני רבותינו נשיאינו.

כולא נזיקין חדא מסכתא היא (י"ט). שלשת הבבות – בבא קמא, בבא מציעא ובבא בתרא – הם מסכת אחת ששמה המקורי הוא 'נזיקין', שחולקה לשלשה חלקים שונים.

תלת בני דינין (י"ט). = שלשה שערי דין תקנו חכמים בסדרי המשנה, אחת הראשונה בארבע אבות נזיקין השור כו', שניה טלית שנמצאה, שלישית שותפין וסוד האבידה. . . דרך הפסוק אחזו (כלומר – הלך ע"פ הסדר בפסוק) שנאמר על כל דבר פשע. . . על שור על חמור על שה זה בבא קמא, שכך היא באותם דברים, על שלמה זה בבא מציעא, על כל אבדה זה בבא שלישית.

גזית (י"ט). אבנים חתוכות ומתקונות לבנין (בלשון הגמרא "אבני דמשפא"). בתחילת מסכת בבא בתרא מוזכרים אבני הגזית מהם בונים כותל בין אדם לחבירו, ובהמשך הסוגיא מוזכרים אבני הגזית מהם נבנה בית המקדש כנאמר בפסוק "כל אלה אבנים יקרות כמדת גזית".

אדר ראשון (י"ז). בכמה מקומות בשיחות חורף תשנ"ב מרומז שרצונו של כ"ק אד"ש מה"מ היה לחסוך את חודש אדר ולהגיע במהרה ל"א ניסן". גם בשיחה זו מדבר אודות האפשרות לבטל את עיבור השנה וכך לחסוך את אדר ולהתקרב לניסן.

חסידים קישרו זאת למאורע שאירע בכ"ז אדר ראשון תשנ"ב.

פנינים:

כל הפירושים שבמיד (י"ט). בשיחה המוגהת הלשון היא "כל הפירושים שב"מיד", וכל הפירושים שב"ממש". ואכן ישנם בזה כמה פירושים, "ממש" תוארו גשמיות שבגשמיות, או "ממש" שמורה על נצחיות, ועוד. אך בסרט ההקלטה¹⁴ ניתן לשמוע את הביטוי כפי שיצא מפיו, "כל הראשי תיבות שבמיד, וכל הראשי תיבות שבממש" (ובלשונו הק': "די אלע ראשי תיבות אין מיד, און די אלע ראשי תיבות אין ממש").

ראו באורי שזרח עליכם. ידוע המדרש המצוטט פעמים רבות בדברי אד"ש מה"מ אודות "שעה שמלך המשיח בא עומד על גג של בית המקדש והוא משמיע להם לישראל ואומר ענוים הגיע זמן גאולתכם". למדרש זה ישנו המשך מוכר פחות¹⁵, "ואם אין אתם מאמינים ראו באורי שזרח עליכם".

אד"ש מה"מ מבאר שחלקו הראשון של המדרש כבר התקיים, "עומדים כבר בשעה שמלך המשיח בא"¹⁶. מהי אם כן משמעותו של החלק השני במדרש, היכן הוא אורו של משיח העונה לחוסר האמונה?

ואולי יש לומר הביאור בזה ע"פ המבואר במקום אחר¹⁷ אודות שני השלבים בהתגלותו של משיח. שלב ראשון הוא התגלותו בתור מלך המשיח, ולאחר מכן מתחילה ההתגלות לעין כל על ידי פעולותיו, פעולות אלו נקראים "אורו של משיח" כיון שהם מגלים אותו לעין כל.

ואולי זוהי גם כן הכוונה במדרש, שכאשר משיח נגלה ומבשר לישראל על הגאולה (התגלותו בתור מלך המשיח) עדיין אין כל ישראל מאמינים בו, אך ככל שפעולותיו הולכות וגוברות (אורו של משיח, אורי שזרח עליכם) הרי זה מוכיח לנו יותר ויותר את אמיתותו. עד שישלים משיח את פעולותיו ויגאל את כל ישראל, זוהי שלימות זריחת אורו, ואז יאמינו בו הכל ללא יוצא מן הכלל.

ועל פי זה יש לומר ששיחה זו בה מבאר אד"ש מה"מ באריכות ש"החלה פעולתו של מלך המשיח", היא היא דבריו של משיח אלינו "ראו באורי שזרח עליכם", ראו כיצד החלה כבר פעולתו של מלך המשיח, ראו והאמינו.

נערך - בדרך אפשר - על ידי מערכת
הערות התמימים ואנ"ש בית משיח-770
מופץ על ידי איגוד תלמידי הישיבות 770

11) ראה ש"פ וירא סי"ג, ש"פ תצוה סט"ו, ובכמה מקומות. וכן ישנם שמועות שבעל-פה בקשר לזה.
12) היום יום כ"ג מנחם-אב.
13) דבר מלכות ש"פ שופטים תנש"א.
14) שיחת כ"ד שבט בסיומה.
15) הובא בדבר מלכות ש"פ תצא הערה 95.